

SISÄMINISTERIÖN ASETUS MAAHANMUUTTOVIRASTON SUORITTEIDEN MAKSULLISUUDESTA VUONNA 2026

Tausta

Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta (902/204 sekä muutos 366/2025) on voimassa vuoden 2025 loppuun. Nyt ehdotetaan säädettäväksi uusi 1.1.2026 voimaan tuleva sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuonna 2026.

Valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 1 momentin mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävän maksun tulee vastata suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (omakustannusarvo). Talouspoliittisen ministerivaliokunnan 24.6.2025 tekemän päätöksen mukaan valtion maksullisen toiminnan tuloja kasvatetaan siten, että tulojen kasvun myötä voidaan vähentää toimintamenojen tasoa. Virastojen maksullinen toiminta tulee olla maksuperustelain mukaisesti kustannusvastaavaa viimeistään vuodesta 2027 alkaen.

Pykälän 2 momentin mukaan yhden tai useamman viranomaisen saman laatuista suoritteista voidaan määrätä samansuuruinen maksu silloinkin, kun suoritteen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset poikkeavat toisistaan. Tällaisen kiinteän maksun suuruutta määrättäessä on otettava huomioon suoritteiden keskimääräinen kokonaiskustannus.

Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaalisiin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä. Erityisestä syystä maksu voidaan määrätä tietyltä ryhmältä perittäväksi suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä. Talouspoliittisen ministerivaliokunnan 24.6.2025 tekemän päätöksen mukaan, perustellusta syystä maksu voi maksuperustelain mukaisesti olla omakustannusarvoa matalampi. Näiden suoritteiden osalta maksujen tasoa kuitenkin nostetaan nykyisestä tasosta lähemmäksi kustannusvastaavuutta.

Valtion maksuperustelain 7 §:n 1 momentin nojalla muiden kuin 6 §:ssä tarkoitettujen suoritteiden hinnoista päätetään liiketaloudellisin perustein.

Keskeinen sisältö

Ehdotettu sisäministeriön asetus vastaa pääosin rakenteeltaan ja sisällöltään voimassa olevaa asetusta Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta.

Asetuksen säännöksiin ehdotetaan seuraavia muutoksia:

Asetuksen 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa.

Oleskelulupakortin uudistaminen ja hakemus kadonneen kortin uudistamiseksi ehdotetaan siirrettäväksi 3 §:stä 2 §:ään.

Asetuksen 4 §:stä ehdotetaan poistettavaksi uusi määräaikainen oleskelulupa kansainvälisen suojelun perusteella, ja ehdotetaan sen siirtämistä 3 §:ään.

Maahanmuuttoviraston suoritteista perittäviin maksuihin esitetään korotuksia, jotka perustuvat suoritteiden tuottamisen omakustannusarvoihin. Hakemusmaksuja arvioitaessa on tarkasteltu omakustannusarvoja tammi-elokuulta 2025 sekä koko vuoden 2024 osalta. Omakustannusarvoa vastaavien maksujen kategoriassa on tavoitteena 100 %:n kustannusvastaavuus. Suoritteiden omakustannusarvot ovat nousseet lähes kaikissa suoritteissa edellisvuoteen verrattuna. Merkittävimpänä syynä nähdään Suomen yleisestä taloustilanteesta johtuva oleskelulupahakemusten määrän lasku. Hakemusmäärien laskun lisäksi omakustannushintoihin on vaikuttanut kustannusten kasvu, ja useiden lainsäädäntömuutosten myötä kasvanut työmäärä hakemusten käsittelyssä. Maahanmuuton prosesseissa kustannuksia nostavat myös asioiden käsittelyn monivaiheisuus ja useiden viranomaisten (Maahanmuuttovirasto, Ulkoministeriö ja ELY-keskukset) osallistuminen prosessiin.

Omakustannusarvoa alempi käsittelymaksu esitetään perittäväksi valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 3 momentin mukaan kaikista alaikäisiä koskevista hakemuksista sekä ensimmäisistä oleskelulupahakemuksista, pois lukien työntekijän, kasvuyrittäjän, yrittäjän ja opiskelijan ensimmäinen oleskelulupahakemus. Maksuihin esitetään korotuksia, jotta päästään lähemmäksi 100 %:n kustannusvastaavuutta.

Maksujen muutoksia esitetään kansalliseen henkilökorttiin ja passiin rinnastettavien suoritteiden osalta 1.1.2026 voimaantulevan sisäministeriön asetuksen poliisiin suoritteiden ja virka-avun maksullisuudesta vuonna 2026 mukaisesti.

Muutokset maksuasetukseen

2 § Julkisoikeudelliset suoritteet, joista peritään omakustannusarvoa vastaava maksu

Valtion maksuperustelain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja maksullisia julkisoikeudellisia suoritteita, joista Maahanmuuttovirasto perii liitteenä olevan maksutaulukon mukaisen omakustannusarvoa vastaavan kiinteän käsittelymaksun, ovat suoritteet, jotka koskevat:

- 1) hakemusta Suomen kansalaisuuden saamiseksi tai siitä vapautumiseksi;
- 2) kansalaisuusilmoitusta;
- 3) ensimmäistä oleskelulupaa työntekoa, yrittämistä ja opiskelua varten;
- 4) uutta määräaikaista oleskelulupaa;
- 5) pysyvää oleskelulupaa;
- 6) tutkijan, tutkijan perheenjäsenen ja opiskelijan Euroopan unionin sisällä liikkumista koskevaa ilmoitusta;
- 7) kausityöhön oikeuttavaan lupaan liittyvää todistusta työnteko-oikeuden laajentumisesta;
- 8) kadotetun tilalle annettavaa muukalaispassia tai pakolaisen matkustusasiakirjaa;
- 9) tulkkausta;
- 10) peruuttamattomasta ja käyttämättömästä ajanvarauksesta perittävää maksua;
- 11) hakemusta pitkäaikaisen viisumin myöntämiseksi;
- 12) hakemusta työnantajan sertifioinnin myöntämiseksi.

Asetuksen 2 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kohtaan 5) lisätään pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa asetuksen selkeyttämiseksi:

- 5) pysyvää oleskelulupaa ja pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupaa;

Pitkään oleskelleen EU-oleskelulupa on pysyvään oleskeluun oikeuttava lupa, mutta sitä koskee ulkomaalaislaissa osin erillinen sääntely kuin pysyvässä oleskeluluvassa, eikä siitä laissa käytetä termiä pysyvä oleskelulupa. On siten mahdollista, että viittaaminen pelkästään pysyvään oleskelulupaan tulkittaisiin niin, että se ei pitäisi sisällään pitkään oleskelleen EU-lupaa. Tätä puoltavat myös hallituksen esityksellä HE 62/2025 vp pysyvän oleskelun edellytyksiin ehdotetut muutokset, jotka todennäköisesti lisäävät pitkään oleskelleen lupaa koskevien hakemusten suhteellista määrää. Tällä hetkellä vain pieni osa pysyvään oleskeluun oikeuttavaa lupaa hakevista hakee pitkään oleskelleen lupaa, mihin odotetaan muutosta pysyvän oleskeluluvan edellytysten tiukentuessa.

Asetuksen 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi oleskelulupakortin uudistaminen. Vastaava suorite ehdotetaan poistettavaksi asetuksen 3 §:stä.

- 13) oleskelulupakorttia

Oleskelulupakortin uudistaminen ja hakemus kadonneen kortin uudistamiseksi ovat julkisoikeudellisia suoritteita, joista peritään omakustannusarvoa vastaava maksu. Maksuperustelain mukaisesti suoritteet esitetään siirrettäväksi alle omakustannusarvoa olevien maksujen kategoriasta omakustannusarvoa vastaavien kategoriaan.

3 § Julkisoikeudelliset suoritteet, joista peritään omakustannusarvoa alempi maksu

Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja maksullisia julkisoikeudellisia suoritteita, joista Maahanmuuttovirasto perii sosiaalisista ja

humanitaarisista taikka kansainvälisistä sopimuksista johtuvista syistä liitteenä olevan maksutaulukon mukaisen omakustannusarvoa alemman kiinteän käsittelymaksun, ovat suoritteet, jotka koskevat:

- 1) vastausta kansalaisuusaseman määrittämistä koskevaan tiedusteluun;
- 2) muuta kuin 2 §:ssä tarkoitettua ensimmäistä oleskelulupaa;
- 3) uutta määräaikaista oleskelulupaa, kun hakija on alaikäinen tai opiskelija;
- 4) oleskelulupakorttia;
- 5) hakemusta oleskeluluvan peruuttamatta jättämisestä;
- 6) hakemusta maahantulokiellon peruuttamiseksi;
- 7) Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/38/EY, jäljempänä vapaan liikkuvuuden direktiivi, tarkoitettua Euroopan unionin kansalaisen ja rinnastettavan oleskeluoikeuden rekisteröintiä;
- 8) vapaan liikkuvuuden direktiivissä (2004/38/EY) tarkoitettua todistusta EU-kansalaisen pysyvistä oleskeluoikeudesta;
- 9) vapaan liikkuvuuden direktiivissä (2004/38/EY) tarkoitettua Euroopan unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukorttia tai pysyvää oleskelukorttia;
- 10) pyynnöstä annettavaa todistusta;
- 11) jatkolupaa työnantajan moitittavan menettelyn takia;
- 12) oleskelulupakorttia, joka myönnetään Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiselle tai hänen perheenjäsenelleen osoitukseksi erosopimuksen (EUVL 12.11.2019, 2019/C 384 I/01) mukaisesta oleskeluoikeudesta ja sen uusimista;
- 13) oleskelulupakorttia, joka myönnetään Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiselle ja hänen perheenjäsenelleen osoitukseksi erosopimuksen (EUVL 12.11.2019, 2019/C 384 I/01) mukaisesta pysyvistä oleskeluoikeudesta ja sen uusimista;
- 14) todistusta työnteko-oikeudesta oleskeluluvan nojalla;
- 15) kansalaisuusilmoitusta, kun hakija on alaikäinen;
- 16) pysyvää oleskelulupaa, kun hakija on alaikäinen;
- 17) hakemusta vapaaehtoisen paluun ajan pidentämiseksi.

Asetuksen 3 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan kohta 4: oleskelulupakorttia. Vastaava suorite on esitetty siirrettäväksi asetuksen 2 §:ään.

Kohtaa 9) täsmennetään lisäämällä siihen oleskelukorttien uusiminen:

- 9) vapaan liikkuvuuden direktiivissä (2004/38/EY) tarkoitettua Euroopan unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukorttia tai pysyvää oleskelukorttia ja niiden uusimista;

Asetuksen 3 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi kohta:

uutta määräaikaista oleskelulupaa kansainvälisen suojelun perusteella. Vastaava suorite ehdotetaan poistettavaksi asetuksen 4 §:stä.

Tällä hetkellä uudesta määräaikaisesta oleskeluluvasta (jatkolupa) kansainvälisen suojelun perusteella ei peritä maksua. Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla maksu voidaan erityisestä syystä määrätä tietyltä ryhmältä perittäväksi suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä. Tällaisia syitä voivat esimerkiksi olla sosiaaliset ja humanitaariset taikka kansainvälisistä sopimuksista johtuvat syyt.

EU-oikeus tai kansainvälinen oikeuskäytäntö eivät määrittele kansainvälistä suojelua koskevien oleskelupien maksuttomuutta, mutta Geneven pakolaissopimuksen (SopS 77/1968) 25 artiklan 4 kohdassa todetaan, että rajoittamatta varattomia henkilöitä koskevia määräyksiä, voidaan kyseisessä artiklassa mainituista virkatoimista ottaa maksuja ottaen huomioon, että näiden maksujen tulee olla kohtuullisia ja vastata kysymyksessä olevan valtion omilta kansalaisilta vastaavista toimenpiteistä vaadittavia maksuja. Lisäksi verotusta koskevassa 29 artiklassa todetaan, etteivät sopimusvaltiot saa määrätä pakolaisille muita tai korkeampia maksuja ja veroja, olivatpa ne minkä nimisiä tahansa kuin mitä peritään tai tullaan perimään valtion omilta kansalaisilta vastaavissa olosuhteissa.

Määritelmädirektiivi (2011/95/EU) ei mainitse kansainvälistä suojelua hakevilta tai saavilta perittäviä maksuja, mutta Euroopan unionin tuomioistuimien on oikeuskäytännössään katsonut, että maksuja on mahdollista periä, kunhan ne eivät ole kohtuuttomia (esim. C-508/10, tai C-309/14). Euroopan unionin maahanmuuttopaktiin kuuluvan, 12.6.2025 voimaan tulevan määritelmäasetuksen ((EU) 2024/1347) 24 artiklan 3 kohdassa todetaan, että kansainvälistä suojelua koskeva oleskelulupa on myönnettävä maksutta tai sellaista maksua vastaan, joka ei ylitä kyseisen jäsenvaltion omilta kansalaisilta henkilökortin myöntämisestä perittävän maksun määrää. Kyseessä on suoraan sovellettava asetus, eikä yllä mainittu kohta sisällä kansallista harkintaa muutoin kuin perittävän maksun asettamisessa alle henkilökortista perittävän hinnan.

Kansainvälistä suojelua koskevien jatkolupien maksuksi ehdotetaan 53 euroa, mikä on kansallisesta henkilökortista alimmillaan perittävä maksu vuonna 2026. Lupia on myönnetty 1–9/2025 yhteensä 1 040 kpl (v. 2024: 942). Arvio hakemusmäärästä vuodelle 2026 on 1 000 kpl, jolloin maksutuloja kertyisi 53 000 euroa.

4 § Maksuttomat julkisoikeudelliset suoritteet

Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja julkisoikeudellisia suoritteita, joista Maahanmuuttovirasto jättää sosiaalisista ja humanitaarisista taikka kansainvälisistä sopimuksista johtuvista syistä käsittelymaksun kokonaan perimättä, ovat suoritteet, jotka koskevat:

- 1) pakolaiskiintiössä Suomeen otettavan ulkomaalaisen määräaikaista oleskelulupaa;
- 2) kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta tai uutta määräaikaista oleskelulupaa kansainvälisen tai tilapäisen suojelun perusteella;

- 3) oleskelulupaa, joka myönnetään ulkomaalaiselle sillä perusteella, että hän on ihmiskaupan uhri ja uutta määräaikaista oleskelulupaa samalla perusteella;
- 4) oleskelulupaa, joka myönnetään ulkomaalaiselle ulkomaalaislain 52 d §:n perusteella;
- 5) uutta määräaikaista oleskelulupaa sillä perusteella, että ulkomaalaisen henkilökohtainen tilanne on erityisen vaikea puolison häneen tai hänen lapseensa perhesiteen voimassaolon aikana kohdistaman tai hyväksymän väkivallan tai hyväksikäytön vuoksi;
- 6) jatkuvaa oleskelulupaa ulkomaalaiselle, joka on ulkomaalaislain 52 e §:n mukaisesti todistajansuojeluohjelmasta annetun lain (88/2015) mukaisessa todistajansuojeluohjelmassa;
- 7) ulkomaan edustuston palveluksessa olevalle ulkomaalaiselle myönnettävää oleskelulupaa;
- 8) kansalaisuuslain (359/2003) 2 §:n 10 kohdan mukaisen kanssahakijan kansalaisuusilmoitusta tai hakemusta Suomen kansalaisuuden saamiseksi tai siitä vapautumiseksi;
- 9) kansalaisuusilmoitusta, jonka hakija osoittaa osallistuneensa palvelukseen kutsuttuna, määrättyinä tai vapaaehtoisena Suomen armeijassa vuosina 1939–1945 käytyihin Suomen sotiin;
- 10) kansalaisuusilmoitusta, jonka hakija osoittaa olleensa sotalapsena Ruotsissa, Tanskassa tai Norjassa toisen maailmansodan johdosta;
- 11) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä (2014/66/EU) tarkoitettua yrityksen sisällä Euroopan unionissa tapahtuvaa lyhytaikaista liikkumista koskevaa ilmoitusta (ICT);
- 12) oleskelulupakorttia, joka myönnetään erosopimuksen (EUVL 12.11.2019, 2019/C 384 I/01) nojalla Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiselle tai hänen perheenjäsenelleen olemassa olevan pysyvän oleskeluoikeuden osoittavan todistuksen tai oleskelukortin sijaan; sekä
- 13) oleskelulupaa, joka myönnetään Natoon liittyvien tehtävien suorittamista varten, jos henkilön lähettäjävaltiona toimivan Naton jäsenmaan kanssa on sovittu vastavuoroisesta maksuttomuudesta kahdenvälisesti. Oleskelulupa myönnetään maksutta myös mukana seuraavalle perheenjäsenelle, mikäli maksuttomuuden vastavuoroisuudesta on sovittu myös perheenjäsenten osalta.

Maksua viisumista tai oleskeluluvasta ei peritä, jos valtioiden kahdenkeskisissä tai muissa kansainvälisissä sopimuksissa on niin sovittu.

Asetuksen 4 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kohdasta 2 siirretään uusi määräaikainen oleskelulupa kansainvälisen suojelun perusteella asetuksen 3 §:ään ja kansainvälistä suojelua koskeva hakemus ja hakemus tilapäisen suojelun perusteella olisivat jatkossa omina kohtinaan 4 §:ssä:

- 2) ensimmäistä kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta

3) tilapäistä suojelua koskevaa hakemusta

Muutokset asetuksen liitteeseen ja sen maksutarkastukset

Omakustannusarvoa vastaavat maksut

Vuoden 2026 maksuihin tehtäväksi seuraavia muutoksia (taulukko 1). Suoritteiden omakustannusarvot on esitetty liitteessä 1 (Maksuehdotukset ja kustannusvastaavuus 2026) vireilletulotavan mukaisesti eriteltyinä.

Kansalaisuushakemukset ja -ilmoitukset

Kansalaisuushakemusten maksujen ehdotetaan pysyvän ennallaan. Paperisen hakemuksen maksua laskettiin vuoden 2025 maksuasetuksessa 40 eurolla. Suoritteiden kustannusvastaavuus on 109 %. Sähköisen hakemuksen kustannusvastaavuus on 102 %. Todennäköistä kuitenkin on, että kansalaisuuslain muutokset ja hakemusten ruuhkan purku nostavat vuosien 2025 ja 2026 omakustannushintoja. Suoritteiden omakustannusarvojen kehittymistä seurataan, ja mahdolliset muutokset suoritteiden maksuihin esitetään vuoden 2027 maksuasetusvalmistelussa.

Kansalaisuusilmoitusten maksuja ehdotetaan korotettavaksi siten, että paperisen ilmoituksen maksu nousisi 30 eurolla ja sähköisen ilmoituksen maksu 40 eurolla. Korotusten myötä saavutettaisiin 100 prosentin kustannusvastaavuus.

Työperusteiset oleskeluluvat ja opiskelijan oleskelulupa

Ensimmäisen oleskeluluvan hakemusmaksua työntekoa varten (sisältää työvoiman saatavuusharkinnan) ehdotetaan korotettavaksi paperisen hakemuksen osalta 150 euroa ja sähköisen hakemuksen osalta 130 euroa. Ehdotetuilla maksuilla paperisen hakemuksen maksuksi tulisi 900 euroa ja kustannusvastaavuudeksi 62 %. Sähköisen hakemuksen maksu olisi 720 euroa ja kustannusvastaavuus 51 %. Paperisesta hakemuksesta perittävä maksu on viraston kallein. Kaikissa suoritteissa paperisen ja sähköisen hakemuksen hintaerolla on pyritty ohjaamaan hakijoita sähköiseen hakemiseen, ja paperisten hakemusten käsittelykustannukset ovat myös tosiasiallisesti sähköisiä korkeammat.

Ensimmäisen oleskeluluvan hakemusmaksua työntekoa varten, ei sisällä työvoiman saatavuusharkintaa, ehdotetaan korotettavaksi sekä paperihakemuksen että sähköisen hakemuksen osalta 120 euroa. Ehdotetuilla maksuilla paperisen hakemuksen maksu olisi 600 euroa ja kustannusvastaavuus 46 %. Sähköisen hakemuksen maksu olisi 500 euroa ja kustannusvastaavuus 63 %.

Yrittäjän ensimmäisen oleskeluluvan maksua ehdotetaan korotettavan paperisen ja sähköisen hakemuksen osalta 150 euroa, jolloin paperisen hakemuksen hinta olisi 850 euroa ja sähköisen 700 euroa. Suoritteiden kustannusvastaavuudet olisivat paperisen hakemuksen osalta 70 % ja sähköisen hakemuksen osalta 72 %. Kasvuyrittäjän

ensimmäisen oleskeluluvan hakemusmaksua ehdotetaan korotettavaksi paperisen hakemuksen osalta 170 euroa, jolloin hinta olisi 750 euroa ja sähköisen hakemuksen osalta 150 euroa, jolloin hinta olisi 600 euroa (kustannusvastaavuus 56 %). Yrittäjien ja kasvuyrittäjien oleskelulupien hakemusmäärät ovat pieniä (1–8/2025: 144 kpl ja 101 kpl) ja vähäisen hakijamäärän vuoksi laskelmalla ei pystytä todentamaan tarkasti suoritteiden kustannusvastaavuutta.

Ensimmäisen oleskeluluvan hakemusmaksua opiskelua varten ehdotetaan korotettavan paperisen hakemuksen osalta 200 euroa ja sähköisen hakemuksen osalta 150 euroa. Ehdotetuilla korotuksilla paperisen hakemuksen hinta olisi 750 euroa ja kustannusvastaavuus 69 %, sähköisen hinta olisi 600 euroa ja kustannusvastaavuus 99 %.

Kausityötodistusten osalta ehdotetaan paperisena haettavan luvan osalta 50 euron korotusta ja sähköisenä haettavan luvan maksuun 70 euron korotusta. Ehdotetuilla korotuksilla paperisen hakemuksen hinta olisi 300 euroa ja sähköisen 170 euroa. Ehdotetulla korotuksella sähköisen suoritteen kustannusvastaavuus on 79 %. Vastaavia korotuksia ehdotetaan kausityöhön oikeuttavaan lupaan liittyvään todistukseen työnteko-oikeuden laajentumisesta. Kausityötodistusten määrät ovat laskeneet merkittävästi viime vuosina johtuen Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan, jonka vuoksi aikaisemmin kausityötodistuksia aktiivisesti hakeneet ukrainalaiset oleskelevat nykyisin maassa pitkälti tilapäisen suojelun nojalla. Hakemusmäärän kehittymistä on tarpeen seurata.

Huomattavista euromääräisistä korotuksista huolimatta useat työperusteiset suoritteet jäävät huomattavasti tavoitellusta 100 %:n kustannusvastaavuudesta. Suoritteiden alhaiseen kustannusvastaavuuteen vaikuttavat vuoden 2025 osalta erityisesti laskeneet oleskelulupahakemusten määrät. Ensimmäisiä oleskelulupapäätöksiä työntekoa (sekä saatavuusharkintaa sisältävät että ei sisältävät) varten tehtiin 1–8/2024 yhteensä noin 10 700, kun vastaava luku 1–8/2025 on noin 7200. Ennakoitua alhaisemmat hakemusmäärät ovat vaikuttaneet negatiivisesti viraston tulokertymään, ja suoritteille vyörytettävien kustannusten, ml. htv-kulut ja investoinnit, suhde tuloihin on kasvanut. Hakemusmäärien laskun lisäksi omakustannushintoihin on vaikuttanut kustannusten kasvu, ja lainsäädäntömuutosten myötä kasvanut työmäärä hakemusten käsittelyssä. Ensimmäisen oleskeluluvan työntekoa varten omakustannushintaan on vaikuttanut erityisesti myös vuoden 2025 alussa tapahtunut osapäätöksen siirto työ- ja elinkeinotoimistoilta Maahanmuuttovirastolle. Myös ulkoministeriön omakustannushinta on kasvanut 212 eurosta 242 euroon vuosien 2024 ja 2025 välillä, eli noin 15 %.

Myös vuonna 2024 tehty automaatiokehitykseen liittyvien kustannusten kohdentamismuutos viraston kustannuslaskennassa on vaikuttanut viraston omakustannushintaan nostavasti. Työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien prosessien digitalisaatiota on kehitetty vuosina 2021–2024 RRF-investoinnilla, joka osaltaan kasvattaa suoritteille vyörytettäviä poistoja.

Vuodelle 2026 ehdotetuissa maksuissa on otettu huomioon hakemusmäärien ennustettua jyrkemmän laskun vaikutus omakustannushintaan ja pyritty siihen, että muun muassa hakemusmäärien vaihtelusta johtuva omakustannushinnan heilahtelu ei johtaisi hakemusten hintojen kohtuuttomaan korottamiseen. Ehdotetuissa maksuissa on otettu huomioon myös Suomen verrokkimaiden lupahinnat, joihin verrattuna Suomen hinnat ovat varsin korkeat. Hinnankorotuksia on pyritty kohtuullistamaan niin, että niiden vaikutus luvan hintojen kilpailukykyyn olisi mahdollisimman pieni. 100 prosentin kustannusvastaavuus säilyy kuitenkin pidemmän aikavälin tavoitteena.

Oletettavaa on, että mikäli yleinen taloustilanne paranee ja oleskelulupien hakemusmäärät kasvavat tulevina vuosina, myös suoritteiden kustannusvastaavuudet paranevat. Maahanmuuttovirastossa jatketaan tulevina vuosina myös tuottavuuden parantamista mm. toiminnan kehittämisen ja automaation keinoin. Tämä kehittämistyö tulee myös näkymään pitkällä tähtäimellä omakustannushintoja laskevasti.

Uudet määräaikaiset oleskeluluvat

Uusien määräaikaisten oleskelulupien (jatkoluvat) hakemusmaksuihin ehdotetaan muutoksia sähköisten hakemusten osalta. Sähköisen hakemuksen maksua esitetään korotettavaksi 60 eurolla, jolloin kustannusvastaavuus olisi 104 %. Paperisen hakemuksen maksua ei ehdoteta muutettavaksi, vaikka sen kustannusvastaavuus on yli 100 prosenttia. Suoritteiden omakustannusarvon arvioidaan nousevan loppuvuonna 2025 ja vuonna 2026, mikä johtuu lupien jälkivalvonnan tehostamisesta. Omakustannusarvon kehitystä seurataan, ja mahdolliset muutokset maksuihin esitetään vuoden 2027 maksuasetuksen valmistelussa, kun jälkivalvontaan kohdistuvasta työajasta on saatu toteumatietoa pidemmältä ajanjaksolta.

Pysyvä oleskelupa

Pysyvälle oleskeluluvalle lisättiin uudet suoritteet sekä sähköiselle että paperiselle hakemukselle vuoden 2024 maksuasetuksessa. Hakemusmaksuarviot perustuvat viraston arvioihin suoritteisiin kohdistuvista päätösmääristä ja kustannuksista. Vuosien 2024 ja 1–8/2025 toteumatietojen perusteella ehdotetaan, että pysyvän luvan hakemusmaksuja korotettaisiin paperisen hakemuksen osalta 250 euroa ja sähköisen hakemuksen osalta 140 euroa. Korotusten myötä suoritteiden kustannusvastaavuus olisi arviolta 98–102 prosenttia.

Taulukko 1. Esitettävät muutokset vuoden 2026 maksuihin ja arvio vuoden 2026 kustannusvastaavuudesta

Asia, joka koskee	Maksu 2025	Maksu 2026, alustava	Kust.vast. 2026
OMAKUSTANNUSARVOA VASTAAVAT MAKSUT			

kansalaisuusilmoitus, paperinen hakemus	250	280	100 %
kansalaisuusilmoitus, sähköinen hakemus	220	260	100 %
ensimmäistä oleskelulupaa työntekoa varten, paperinen hakemus	750	900	62 %
ensimmäistä oleskelulupaa työntekoa varten, sähköinen hakemus	590	720	51 %
ensimmäistä oleskelulupaa työntekoa varten, ei työvoiman saatavuusharkintaa, paperinen hakemus	480	600	46 %
ensimmäistä oleskelulupaa työntekoa varten, ei työvoiman saatavuusharkintaa, sähköinen hakemus	380	500	63 %
ensimmäistä oleskelulupaa yrittämistä varten, paperinen hakemus	700	850	70 %
ensimmäistä oleskelulupaa yrittämistä varten, sähköinen hakemus	550	700	72 %
kasvuyrittäjän ensimmäistä oleskelulupaa, paperinen hakemus	580	750	-
kasvuyrittäjän ensimmäistä oleskelulupaa, sähköinen hakemus	450	600	56 %
ensimmäistä oleskelulupaa opiskelua varten, paperinen hakemus	550	750	69 %
ensimmäistä oleskelulupaa opiskelua varten, sähköinen hakemus	450	600	99 %
uutta määräaikaista oleskelulupaa (jatkolupa), sähköinen hakemus	170	230	104 %
pysyvä oleskelulupa, paperinen hakemus	350	600	98 %
pysyvä oleskelulupa, sähköinen hakemus	240	380	102 %
kausityötodistusta, paperinen hakemus	250	300	110 %
kausityötodistus, sähköinen hakemus	100	170	79 %
todistus työnteko-oikeuden laajentumisesta, paperinen hakemus	250	300	-

todistus työnteko-oikeuden laajentumisesta, sähköinen hakemus	100	170	-
tulkkausmaksua	180	225	-

Omakustannusarvoa alemmat maksut

Omakustannusarvoa alempi käsittelymaksu esitetään edelleen perittäväksi valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 3 momentin mukaan kaikista alaikäisiä koskevista hakemuksista sekä ensimmäisistä oleskelulupahakemuksista, pois lukien työntekijän, kasvuyrittäjän, yrittäjän ja opiskelijan ensimmäinen oleskelulupa. Useisiin hakemusmaksuihin esitetään korotuksia, jotta maksuissa päästäisiin lähemmäksi 100 prosentin kustannusvastaavuutta (taulukko 2).

Ensimmäistä oleskelulupaa koskevia maksuja ehdotetaan korotettavaksi sekä paperisten että sähköisten hakemusten osalta 220 eurolla ja alaikäisten lupia 130 eurolla. Ensimmäisen oleskelulupa paperisena maksaisi 800 euroa ja sähköisenä 750 euroa. Alaikäisten osalta luvan hinta olisi paperisena 430 euroa ja sähköisenä 400 euroa.

Ensimmäisen oleskelulupahakemusten osalta lupamaksujen suuruutta arvioitaessa on muista oleskelulupahakemustyypeistä poiketen huomioitava perustuslaissa ja kansainvälisissä velvoitteissa taattu oikeus perhe-elämään. Hyvin korkeat oleskelulupahakemusmaksut voivat tosiasiaassa muodostaa esteen perhe-elämän viettämiselle erityisesti kansainvälistä suojelua saavien perheenkokoajan ja heidän perheenjäsentensä osalta, koska perhe-elämän viettäminen kotimaassa ei näissä tilanteissa ole mahdollista. Valmistelussa ei kuitenkaan ole mahdollista yksilöidä edellä kuvattua tarkkaa raja-arvoa hakemusmaksun suuruudelle. Suomessa hakemusmaksun maksamiseen on mahdollista saada toimeentulotukea. Lisäksi merkityksellisenä on pidettävä sitä tosiasiaa, että nyt ehdotetut hakemusmaksut ovat suuruudeltaan edelleen alle omakustannushinnan.

Uutta määräaikaista oleskelulupaa (jatkolupa) alaikäisille ja opiskelijoille ehdotetaan nostettavan paperihakemuksen osalta 150 eurolla ja sähköisen hakemuksen osalta 50 eurolla. Paperisten hakemusten päätösmäärä on ollut 3 kappaletta 1–8/2025. Sähköisiä päätöksiä on tehty 1 530. Ehdotetut maksut 2026 (paperinen: 430 euroa, sähköinen: 230 euroa) olisivat samansuuruiset aikuisilla, opiskelijoilla ja alaikäisillä.

Kansalaisuusaseman määrittämistä koskevaa tiedustelua koskevan suoritteen hintaa ehdotetaan nostettavan 120 eurolla. Kansalaisuusilmoituksia alaikäisten osalta ehdotetaan nostettavan sekä paperisen että sähköisten hakemuksen osalta 120 euroa. Pysyvää lupaa alaikäiselle ehdotetaan nostettavan 170 eurolla paperihakemusten osalta ja 120 eurolla sähköisten hakemusten osalta.

Henkilökorttiin rinnastettavien suoritteiden osalta esitetään 8 euron maksun alennusta 1.1.2026 voimaantulevan sisäministeriön asetuksen poliisin suoritteiden ja virka-avun maksullisuudesta vuonna 2026 mukaisesti.

Vapaan liikkuvuuden direktiivin (2003/38/EY) 25 artiklan mukaan EU-kansalaiselle tai hänen perheenjäsenelleen myönnettävät oleskelukortit on myönnettävä maksutta tai sellaista maksua vastaan, joka ei ole suurempi kuin kansalaisilta samanlaisten asiakirjojen myöntämisestä perittävät maksut. Samat säännökset koskevat oleskelukortin uusimista. Samanlaisena asiakirjana voidaan pitää henkilökorttia, jonka hinta määräytyy poliisin maksuasetuksen mukaisesti.

Henkilökortista esitetään perittäväksi vuonna 2026 alimmillaan 53 euron maksu. Edellä mainituista EU-kansalaisen rekisteröintisuoritteista sekä perheenjäsenelle myönnettävistä oleskelukorteista esitetään näin ollen perittävän kansallisen henkilökortin mukainen 53 euron maksu. Lupamaksutuotot EU-kansalaisten rekisteröintiin liittyvien suoritteiden osalta jäävät huomattavasti niiden tuottamisen kustannuksia alhaisemmiksi.

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen tai hänen perheenjäsenensä erosopimuksen mukaisesta oleskeluoikeudesta / pysyvästä oleskeluoikeudesta myönnettävä oleskelulupakortti on annettava maksuttomasti tai sellaista maksua vastaan, joka ei ole suurempi kuin vastaanottavan valtion kansalaisilta vastaavista asiakirjoista perittävä maksu. Tämä perustuu erosopimuksen 18 artiklan 1 kohdan g alakohtaan. Mainittujen asiakirjojen kanssa samanlaisena asiakirjana voidaan pitää esimerkiksi kansallista passia tai henkilökorttia. Passista esitetään perittäväksi vuonna 2025 alimmillaan 42 euron käsittelymaksu ja henkilökortista 53 euron maksu. Edellä mainituista oleskelulupakorteista esitetään näin ollen perittävän kansallisen henkilökortin mukainen 53 euron maksu.

Oleskelulupakortin uusimisesta lisättiin uudet suoritteet vuoden 2024 asetuksessa sekä sähköiselle hakemukselle että paperiselle hakemukselle. Esitys hinnoiksi pohjautui Maahanmuuttoviraston arvioon suoritteiden omakustannusarvoista. Vuosien 2024 ja tammi -elokuun 2025 toteumatietojen perusteella ehdotetaan, että paperisen hakemuksen hintaa korotettaisiin 10 eurolla, jolloin kustannusvastaavuus olisi 102 %: ia. Sähköisen hakemuksen hinta ehdotetaan pidettävän ennallaan 60 eurossa, jolloin kustannusvastaavuus on arviolta 109 %. Kadotetun tilalle annettavan oleskelulupakortin maksua ehdotetaan nostettavaksi 20 eurolla. Edellä mainitut suoritteet ehdotetaan siirrettäväksi omakustannusarvoa vastaavien maksujen kategoriaan.

Tilapäistä suojelua saavien oleskelulupakorttien uusiminen muutettiin maksulliseksi vuoden 2025 maksuasetuksessa. Ensimmäinen oleskelulupakortti on maksuton. Oleskelulupakorttien uusimisen maksuja ehdotetaan korotettavaksi 10 euroa sekä paperisten että sähköisten hakemusten osalta. Korotusten myötä suoritteiden kustannusvastaavuus olisi arviolta 98–105 prosenttia.

Taulukko 2. Esitettävät muutokset vuoden 2026 maksuihin ja arvio vuoden 2026 kustannusvastaavuudesta

Asia, joka koskee	Maksu 2025	Maksu 2026, alustava	Kust.vast. 2026
OMAKUSTANNUSARVOA ALEMMAT MAKSUT			
ensimmäistä oleskelulupaa, paperinen hakemus	580	800	65 %
ensimmäistä oleskelulupaa, sähköinen hakemus	530	750	74 %
ensimmäistä oleskelulupaa, hakija alaikäinen, paperinen hakemus	300	430	72 %
ensimmäistä oleskelulupaa, hakija alaikäinen, sähköinen hakemus	270	400	76 %
uutta määräaikaista oleskelulupaa (jatkolupa), hakija opiskelija tai alaikäinen, paperinen hakemus	280	430	18 %
uutta määräaikaista oleskelulupaa (jatkolupa), hakija opiskelija tai alaikäinen, sähköinen hakemus	180	230	17 %
kansalaisuusaseman määrittämistä koskevaa tiedustelua	160	280	81 %
kansalaisuusilmoitusta, hakija alaikäinen, paperinen hakemus	130	250	93 %
kansalaisuusilmoitusta, hakija alaikäinen, sähköinen hakemus	110	230	89 %
pysyvää oleskelulupaa, hakija alaikäinen, paperinen hakemus	180	350	81 %
pysyvää oleskelulupaa, hakija alaikäinen, sähköinen hakemus	180	300	80 %
oleskelulupakortin uusimista, paperinen hakemus	95	105	102 %
oleskelulupakortin uusimista, tilapäinen suojelu, paperinen hakemus	40	50	98 %
oleskelulupakortin uusimista, tilapäinen suojelu, sähköinen hakemus	20	30	105 %
kadotetun tilalle annettavaa oleskelulupakorttia	120	140	-

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen tai hänen perheenjäsenensä erosopimuksen mukaisesta oleskeluoikeudesta myönnettävää oleskelulupakorttia	61	53	5 %
Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen tai hänen perheenjäsenensä erosopimuksen mukaisesta pysyvästä oleskeluoikeudesta myönnettävää oleskelulupakorttia	61	53	5 %
Euroopan unionin kansalaisen tai rinnastettavan oleskeluoikeuden rekisteröintiä	61	53	15 %
todistusta EU-kansalaisen pysyvästä oleskeluoikeudesta	61	53	3 %
Euroopan unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukorttia tai pysyvää oleskelukorttia	61	53	3 %
oleskelukortin uusimista	61	53	49 %

Muiden viranomaisten kanssa samanlaatuiset suoritteet

Muukalaispassista ja pakolaisen matkustusasiakirjasta perittävä käsittelymaksu on ollut yhtäläinen Suomen kansalaiselta passista perittävän käsittelymaksun kanssa. Pakolaisten oikeusasemaa koskevan YK:n yleissopimuksen mukaisesti muukalaispassin antamisesta perittävä maksu ei saa ylittää kotimaan passista maksettavaksi määrättyä alinta maksua. Passista peritään vuonna 2026 alimmillaan 42 euron käsittelymaksu, joten käsittelymaksua esitetään laskettavaksi 51 eurosta 42 euroon.

Viisumien hinnat tulevat suoraan viisumisäännöstöstä. Viisumin hinta on viisumisäännösten mukaisesti 90 euroa ja alennettu hinta 45 euroa. Viisumin voimassaolon jatkamisen maksuun ei ole tullut muutoksia.

Taloudelliset vaikutukset

Vuoden 2026 arvioidut maksullisen toiminnan tulot Maahanmuuttoviraston osalta, sisältäen esitetyt maksumuutokset, ovat 39 milj. euroa (arvio v. 2025: 34 M€) ja kustannusvastaavuus on 70 % (arvio v. 2024: 57 %). Ulkoministeriön maksullisen toiminnan tulot olisivat alustavan arvion mukaan noin 8 milj. euroa. ELY-keskusten osalta tulot olisivat noin 10 000 euroa.

Maksutulot jaetaan Maahanmuuttoviraston, Ulkoministeriön ja ELY-keskusten kesken erikseen sovitun jakosuhteen mukaisesti. Tulojen jakosuhteen arvioinnissa lähtökohtana on viranomaiselle suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Maksutulojen jakautumisesta ja muista menettelyistä on sovittu erillisellä sopimuksella.

Vuoden 2026 arviot maksutuloista perustuvat esitettyihin maksujen korotuksiin ja oletamiin hakemusmääristä. Hakemusmäärien kehitykseen liittyy epävarmuutta, erityisesti Suomen yleisen talustilanteen vaikutusten vuoksi. Työperusteisten oleskelulupahakemusten määrän arvioidaan vuonna 2026 kasvavan maltillisesti vuoden 2025 määrään verrattuna. Opiskelijoiden oleskelulupahakemusten määrän arvioidaan pysyvän vuoden 2025 tasolla. Myöskään muissa hakemuksissa ei nähdä merkittävää kasvua kuluvaan vuoteen verrattuna.

Maksullisen toiminnan tulojen kokonaiskustannusvastaavuus ei ole 100 % johtuen erityisesti valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 3 momentin perusteella perittävistä omakustannusarvoa alemmista käsittelymaksuista. Suoritteiden maksujen tasoa esitetään nostettavaksi lähemmäksi kustannusvastaavuutta.

Omakustannusarvoa vastaavien maksujen kategoriassa tavoitellaan 100 %:n kustannusvastaavuutta. Useat työperusteiset suoritteet jäävät kuitenkin tavoitellusta 100 %:n kustannusvastaavuudesta huolimatta esitetyistä maksujen korotuksista. Suoritteiden alhaiseen kustannusvastaavuuteen vaikuttavat vuoden 2025 osalta erityisesti laskeneet oleskelulupahakemusten määrät. Hakemusmäärien laskun lisäksi omakustannushintoihin on vaikuttanut kustannusten kasvu, ja lainsäädäntömuutosten myötä kasvanut työmäärä hakemusten käsittelyssä. Ensimmäisen oleskeluluvan työntekoa varten omakustannushintaan on vaikuttanut erityisesti myös vuoden 2025 alussa tapahtunut osapäätöksen siirto työ- ja elinkeinotoimistoilta Maahanmuuttovirastolle. Myös ulkoministeriön omakustannushinta/suorite on kasvanut 212 eurosta 242 euroon vuosien 2024 ja 2025 välillä, eli noin 15 %. ELY-keskusten omakustannushinta on 49 euroa/suorite.

Keskimääräinen kustannusvastaavuus omakustannusarvoa vastaavien maksujen kategoriassa, tammi-elokuun 2025 toteutuneisiin kustannuksiin ja volyymeihin perustuvassa laskelmassa, olisi esitetyillä uusilla maksuilla 95 %. Omakustannusarvoa alempien maksujen kategoriassa km. kustannusvastaavuus olisi 70 %. Laskelmissa ei kuitenkaan oteta huomioon suoritteita, joille ei ole pystytty niiden vähäisen määrän vuoksi tekemään suoritekohtaista kustannuslaskentaa. Todennäköistä on, että kustannusvastaavuus on molemmissa kategorioissa muutamia prosentteja edellä esitettyä pienempi.

Maahanmuuton prosesseissa kustannuksia nostavat erityisesti asioiden käsittelyn monivaiheisuus ja useiden viranomaisten osallistuminen prosessiin. Lupaprosesseja on kuitenkin kehitetty viime vuosina aktiivisesti hakemuskäsittelyn sujuvoittamiseksi.

Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu sisäministeriön, ulkoministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, valtiovarainministeriön ja Maahanmuuttoviraston yhteisessä ohjausryhmässä. Sisäministeriö on pyytänyt ulkoministeriöltä,

valtiovarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä ja Maahanmuuttovirastolta lausuntoa asetusehdotuksesta.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2024	2025	2026
Momentti 26.40.01	tilinpäätös	arvio	arvio
Maksullisen toiminnan tuotot			
- suoritteiden myyntituotot	34 764	34 000	39 000
- muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	34 764	34 000	39 000
- tästä toimintamenomomentille nettouttamattomat tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	34 764	34 000	39 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
- erilliskustannukset	18 295	20 000	19 000
- osuus yhteiskustannuksista	36 408	40 000	37 000
Kustannukset yhteensä	54 703	60 000	56 000
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-19 939	-26 000	-17 000
Kustannusvastaavuus, %	64 %	57 %	70 %
Hintatuki			
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	-19 939	-26 000	-17 000

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (euroa)**Liiketaloudelliset suoritteet**

Momentti 26.40.01	2026
	arvio
Maksullisen toiminnan tuotot	
- suoritteiden myyntituotot	
- muut tuotot	35 000
Tuotot yhteensä	35 000
- tästä toimintamenomomentille nettouttamattomat tuotot	
Tuotot yhteensä	35 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	
- erilliskustannukset	33 500
- osuus yhteiskustannuksista	1 500
Kustannukset yhteensä	35 000
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	0
Kustannusvastaavuus, %	100 %